

Любі друзі! Багато народів захоплюються героїзмом і мужністю українського народу. Тож, ми вже зараз повинні працювати для відбудови, щоб і надалі прославляти нашу неймовірну Батьківщину.

Знання - це наша сила!

Коли лунає сирена-направляйтесь в укриття! Бережіть себе!

Шановні учні! Нагадую, що на виконанні вами завдання чекає моя електронна пошта:

kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200, але не пізніше 20:00

Урок № 7

Дата: 13.10.2023

Тема: Етапи розвитку мистецтва

Мета: охарактеризувати етапи розвитку мистецтва; розвивати сформовані здібності, виховувати професійну компетентність.

Хід уроку:

Мистецтво — це естетичне пізнання світу в процесі художньої творчості як особливого виду людської діяльності, що відображує дійсність у конкретно-чуттєвих образах відповідно до певних ідеалів прекрасного.

ЕТАПИ РОЗВИТКУ МИСТЕЦТВА

МИСТЕЦТВО ПЕРВІСНОЇ ДОБИ	Первісне мистецтво	
МИСТЕЦТВО СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ	Мистецтво Стародавнього Єгипту	
	Мистецтво Передньої Азії	
	Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму	Античний стиль
МИСТЕЦТВО ДОБИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ	Мистецтво Візантії	Візантійський стиль
	Романське мистецтво	Романський стиль
	Готичне мистецтво	Готичний стиль
МИСТЕЦТВО РЕНЕСАНСУ	Мистецтво доби Відродження в Італії, Північне Відродження	Стиль ренесанс
МИСТЕЦТВО ДОБИ ПРОСВІТНИЦТВА	Мистецтво XVII–XVIII ст.	Стиль бароко
		Стиль рококо
		Стиль класицизм
МИСТЕЦТВО XIX СТОЛІТТЯ	Мистецтво першої половини XIX ст.	Стиль романтизм
	Мистецтво другої половини XIX ст.	Стиль реалізм
МИСТЕЦТВО XX СТОЛІТТЯ		

Художню епоху визначають як конкретно-історичний етап розвитку мистецтва, сформований у певну суспільно-історичну добу. Художня епоха включає художні напрями, кожен з яких охоплює єдність світогляду, естетичних поглядів, шляхів відображення життя і пов'язаний з тим чи іншим творчим методом та художнім стилем. Напряму у мистецтві не виключає глибокої відмінності творчих індивідуальностей.

Стиль у мистецтві — це мова мистецтва: сукупність художніх принципів, прийомів і засобів, характерних для мистецтва певних країн певного історичного періоду, напряму або індивідуальної манери художника.

За способом утілення художнього образу розрізняють просторові мистецтва (архітектура, скульптура, живопис, графіка, фотомистецтво, декоративно-прикладне мистецтво, дизайн); часові мистецтва (музика, література); просторово-часові, або синтетичні (кіномистецтво, театральне мистецтво, хореографія, циркове мистецтво тощо).

Види мистецтва — це форми творчої діяльності, що склалися історично як відображення багатогранності реального світу і проявляються в різноманітності способів та засобів художньо-образного відтворення й естетичного сприйняття.

Кожен вид мистецтва розкриває сутність життя, високі етичні ідеали за допомогою певних художніх засобів. Ви вже знаєте, що естетичне відтворення світу в літературі відбувається через слово; в музиці — через звуки та інтонації; у живописі — через кольори та їх відтінки; у скульптурі й архітектурі — через пластичні матеріали, об'ємно-просторові форми; у графіці — через лінії, штрихи, плями, тон; у театрі й кіно — через слово, міміку, жести акторів; у хореографії — через рухи, пластику танцівників тощо.

Предметами зображення в мистецтві є природні об'єкти, внутрішній світ людини, її почуття, важливі для неї події особистого чи суспільного життя, побут, традиції тощо, а специфічною формою відображення дійсності — художній образ, який виявляє загальне через конкретне, індивідуальне.

Художній образ — це властива мистецтву форма відображення реальності крізь призму світосприйняття митця, його естетичних поглядів і ставлення до життя. Саме тому художній образ завжди конкретний, суб'єктивний, унікальний та емоційний.

У кожному виді мистецтва серед представників творчої спільноти є справжні майстри, творчість яких вирізняється яскравими, самобутніми рисами. У такому випадку говорять про індивідуальний стиль митця.

Індивідуальний стиль митця віддзеркалює його характерну авторську манеру, в основі якої — особливості сприймання навколишнього світу, творча фантазія, талант і майстерність.

Урок № 8

Дата: 13.10.2023

Тема: Особливості мистецтва стародавнього світу та античності

Мета: охарактеризувати особливості мистецтва стародавнього світу та античності; розвивати сформовані здібності, виховувати професійну компетентність.

Хід уроку:

Мистецтво як особливий вид людської діяльності зародилося ще в добу палеоліту. Наші печерні предки, незважаючи на щоденну сувору боротьбу за виживання, захоплювалися красою довкілля, багатством та різноманітністю природних форм і намагалися відтворити їх у рисунках доступними засобами. Давні художники використовували гострі камінці для продряпування на скелях або вуглики від вогнища, природні мінеральні фарби для контурних чи силуетних зображень тварин на стінах печер. Фарбу наносили пальцями або примітивними пензлями (жмут вовни, пучок трави). Пізніше в наскельних малюнках почали з'являтися зображення людей, багатофігурні композиції — зокрема, сцени полювання. Із глибини віків до нас дійшли й висічені з каменю скульптури тварин, рельєфи, гравюри на кістках і рогах упольованих звірів.

Окрім цього, стародавні люди знаходили час для ритуальних співів і танців, основу яких складала рухи, що імітували поведінку тварин, мисливські та військові вправи. Подібні заняття для наших предків були водночас і магічним обрядом, і актом пізнання, і засобом передачі досвіду та згуртування колективу.

Із плином часу вслід за соціальними змінами змінювались предмети і способи зображення, характер і стиль мистецтва, однак на всіх етапах історії людства мистецтво завжди відігравало надзвичайно важливу роль.

В історії світового мистецтва антична культура посідає особливе місце. Архітектура, скульптура, живопис, література, драматургія, філософія Стародавньої Греції та Стародавнього Риму стали першоджерелом і поштовхом до розвитку багатьох мистецьких процесів в історії людства.

Термін «античність» було введено для визначення найдавнішої з-поміж досліджених на той час культур — культури Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.

Фундаторами античної культури були стародавні греки, які називали себе еллінами, а свою країну — Елладаю. У II ст. до н. е. територія Греції увійшла до складу Римської імперії, і в античній культурі почалася нова епоха.

ПЕРІОДИ РОЗВИТКУ АНТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	ГОМЕРІВСЬКА ЕПОХА XI—VIII ст. до н. е.
	АРХАІЧНА ЕПОХА VII—VI ст. до н. е.
	ЕПОХА КЛАСИКИ V—IV ст. до н. е.
	ЕПОХА ЕЛЛІНІЗМУ III—I ст. до н. е.
	ЕПОХА РИМСЬКОЇ ІМПЕРІЇ I—серед. V ст.

Гомерівська епоха отримала таку назву тому, що літературним джерелом для її вивчення є поеми «Іліада» та «Одіссея», авторство яких приписують Гомеру (VIII ст. до н. е.). Цей період характеризується загальним занепадом культури, втратою писемності та деяких ремесел. Матеріальні цінності майже не збереглися через руйнацію і загибель багатьох міст унаслідок воєн.

Архаїчна епоха - в цю добу формуються основи давньогрецької міфології та епосу, зароджується наука й філософія, театр і драматургія, відроджується писемність, з'являється музичний запис та лірична поезія, представлена творчістю Гесіода і Сафо, складаються сприятливі передумови для блискучого розквіту архітектури й образотворчого мистецтва.

Епоха класики — час високого злету культури, вагомих досягнень у науці, літературі, філософії, мистецтві. У цей період жили й творили видатні філософи Сократ, Платон та Арістотель, «батько історії» Геродот, засновник європейської медицини Гіппократ, талановиті скульптори Фідій, Мірон, Поліклет. Театральне мистецтво було представлене блискучим комедіографом Арістофаном та «безсмертною тріадою» трагіків — Есхілом, Софоклом, Евріпідом. Найбільш довершеним архітектурним ансамблем класичної епохи є афінський Акрополь.

Епоха еллінізму починається з підкорення грецьких полісів Македонським царством і з великого Східного походу Олександра Македонського. Для цього періоду характерний синтез еллінської та східної культур, накопичення знань у різних галузях науки. Головними культурними центрами стають Александрія Єгипетська, Пергам та острів Родос. Видатними скульпторами доби еллінізму були Пракситель, Скопає та Лісіпп, а найвизначнішим письменником — Менандр.

Завершальним періодом античності є епоха панування Риму - справжньою технічною революцією в будівництві стало застосування бетону, що зумовило розквіт архітектури та появу добре розпланованих, зручних для життя міст із брукованими вулицями й чудовими мостами. Завдяки творчості славетних майстрів поезії Овідія, Горация та Вергілія, який подарував світові «Енеїду», цю добу називають «золотим віком» римської літератури. Великої популярності набули твори істориків Лівія і Тацита. Важливу роль у тогочасній культурі відіграла нова релігія — християнство.

Найбільші досягнення архітектури античності: створення ордерної системи, заснованої на доцільності, гармонійності, рівновазі окремих частин споруди; застосування системи

регулярного планування міст, розробленої Гіпподамом; створення архітектурних ансамблів, у яких будівлі гармонійно поєднувались між собою та з природним ландшафтом; поява нових типів споруд: бібліотеки, музейони тощо; винайдення бетону; будівництво багатопверхових житлових будинків; зведення складних інженерних конструкцій: маяків, арок, куполів, мостів, акведуків.

Скульптура античності. Перші скульптури майстри виготовляли з деревини та глини, згодом — із вапняку, мармуру, міді, бронзи. Виразність художніх образів підсилювали розписом та інкрустацією. Найбільш ранні скульптурні твори, що збереглися до наших днів, належать до архаїчної епохи. Це куриси — статуї оголених атлетів чи богів та кори — жіночі фігури в одязі. Вони вирізняються статикою, симетричністю, скованістю поз: руки витягнуті вздовж тіла, одна нога трохи попереду іншої, лише куточки вуст трохи підняті в усмішці. Найвищого розквіту грецька скульптура, як і мистецтво загалом, досягла в епоху класицизму й добу еллінізму. На ці періоди припадає злет творчості видатних майстрів Фідія, Мірона, Поліклета (V ст. до н. е.) та Скопаса, Праксителя, Лісіппа (IV ст. до н. е.). Вони оспівували прекрасне тіло людини як ідеал фізичної та духовної досконалості. Непересічним явищем у культурі античності була хрисоелефантинна скульптура - твори античного мистецтва, виконані з пластинок слонової кістки та золота. Відомими хрисоелефантинними статуями були роботи Фідія: Афіна Парфенос для Парфенона і Зевс для храму в Олімпії.

Живопис античності. Відомим художником того часу був Полігнот, який працював у Дельфах та Афінах. Вагомий внесок у розвиток живопису другої половини V ст. до н. е. зробив Аполлодор. Його ім'я пов'язане з досягненнями в моделюванні об'єму за допомогою світлотіні. А учень Аполлодора Зевксис першим почав розробляти принципи передачі повітряної та лінійної перспектив. Що ж до живопису Стародавнього Риму, то найбільш вражаючі картини, які дійшли до нас, були знайдені на стінах житлових будинків та громадських споруд у Помпеях.

Декоративне мистецтво античності в основному представлене вазописом — декоративний розпис посудин із обпаленої глини, які відігравали надзвичайно важливу роль у житті стародавніх греків. У вазописі виділяють чотири основні стилі: геометричний, орієнталізуючий, чорнофігурний та червонофігурний.

Давньогрецьке ювелірство витримало випробування часом і стало ще однією славною сторінкою в історії античного мистецтва. Стародавні майстри використовували золото, срібло та їх сплав — електр і оздоблювали ювелірні вироби багатим та вишуканим декором.

Театральне мистецтво. Розквіт античного театру припадає на V ст. до н. е. Тип театральної споруди в Стародавній Греції склався під впливом кліматичних умов та рельєфу. Глядачі розміщувались на схилах пагорбів, а внизу, на галявині, виступали актори. Перша будівля театру — театр Діоніса — з'явилася наприкінці VI ст. до н. е. в Афінах. Афінський театр міг умістити до 30 тисяч глядачів. У добу античності театри мала більшість великих міст. Сценічне мистецтво Стародавнього Риму розвивалося під впливом грецького театру та народних уявлень. Самобутнім римським театральним жанром були міми — побутові комічні сценки, які включали діалоги, спів, музику і танці. Пізніше почали ставити комедії і трагедії за грецьким зразком. У Римі вперше виникли професійні акторські трупі і камерні театральні вистави.

Мода античності. Визначальною рисою античної моди було те, що одяг не кроїли і не зшивали: тканину призбирували вертикальними складками, вигідно підкреслюючи природні лінії тіла, і скріплювали застілками. Греки полюбили лазні та купальні, масаж із застосуванням ароматичних есенцій. В Афінах навіть було налагоджено виробництво парфумів. Значної популярності набуло мистецтво нанесення на обличчя засобів для поліпшення зовнішнього вигляду — комотика. Афінянки застосовували гіпсові білила для шкіри, підводили очі й брови сурмою, фарбували волосся. У гардеробах багатих жінок були гарно оздоблені ручні дзеркала, віяла, парасольки для захисту від сонця, пояси з коштовних металів, шпильки із золота й слонової кістки, намиста, браслети і персні.

Музика античності. Важливе місце в житті еллінів займала музика. Вона звучала під час весіль, війн, похоронів, була невід’ємною частиною релігійних свят і театральних вистав. У ті часи існували спеціальні колегії (об’єднання) співаків, музикантів, танцюристів. Поширеними музичними інструментами були щипкові: ліра та її різновиди — формінга, кіфара; духові: авлос, флейта Пана; ударні: тимпан, кимвал. А римляни полюбили влаштовувати музичні змагання, в яких брали участь представники всіх соціальних прошарків суспільства.

Питання для самоперевірки:

1. Що таке мистецтво?
2. Які найбільші досягнення архітектури античності?
3. Знайдіть і запишіть визначення таким стилям в архітектурі як «хай тек», «лофт», «контемпорарі», «кітч», «фьюжн»

Домашнє завдання: законспектувати матеріал з теми та дати письмово відповіді на питання для самоперевірки.

Рекомендована література: Чорний І. В. Культурологія. – К., 2017; Чорненький Я.Я. Культурологія. Теорія. Практика. Самостійна робота. Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2017.

Шановні учні! Нагадую, що на виконанні вами завдання чекає моя електронна пошта: kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200, але не пізніше 20:00